

EIRENE^{NL}

VREDESSYMPOSIUM 2017

Vrouwen op Vredesmissie

Hoe kan je je als gewone burger inzetten voor een vreedzame samenleving, zonder gebruik te maken van wapens of daarmee te dreigen? Hoe kan je geweld voorkomen, conflicten oplossen en investeren in vrede? Antwoorden hierop werden gegeven tijdens het Vredessymposium 2017 op 20 september 2017 in het Oude Stadhuis in Utrecht. Verschillende sprekers vertelden over praktijkvoorbeelden in de hele wereld.

Ongeveer tachtig mensen kwamen af op de middag, georganiseerd door een groep Nederlandse vredesorganisaties onder de noemer 'Vredesmissies zonder Wapens'. Zij vragen erkenning voor het belang van geweldloze vredesmissies en erkenning voor burgers die zich inzetten voor vrede zonder te dreigen met wapens en zonder geweld te gebruiken. Zoals Linda de Veen, coördinator van het symposium, in de introductie duidelijk maakt: "Een boodschap van vrede is moeilijk te verkopen met een wapen om je schouder". Dit jaar is het thema 'Vrouwen op Vredesmissie' en daarmee hoopt de coalitie het werk van vele vrouwelijke vredeswerkers zichtbaar te maken.

De voorzitter, Ted Strop-von Meijenfeldt, opent het symposium door het belang van geweldloze vredesmissies te benadrukken. Deze burgers die zich jaar in jaar uit

Linda de Veen geeft een welkomstwoord als coördinator van het Vredessymposium 2017

inzetten voor vrede krijgen weinig respect en erkenning; ook omdat ze de schijnwerpers zelf niet opzoeken. Vandaag worden deze vredeswerkers wel in het zonnetje gezet.

Vier vredeswerkers vertellen kort over hun missie. Het begint met een presentatie van Annette Mevis die stilstaat bij Rosa Manus. Rosa was vanaf 1908 betrokken bij de vrouwenbeweging en streed voor ontwapening in de jaren dertig. Ze verzamelde in 1932 meer dan 10 miljoen handtekeningen van vrouwen uit 56 landen. Dat in een tijd waarin de digitale communicatie en sociale media van nu nog niet beschikbaar waren!

Volg EIRENE ook op Facebook, Twitter en You Tube.

Met deze keer...

Projecten

- Vrijwilligersdag
- Tuzla reisverslag

EIRENE Nederland

- Vrouwen op vredesmissie
- Van de voorzitter
- Verslag vergadering
- Even voorstellen

Rosa Manus is minder bekend dan haar collega Aletta Jacobs, maar minstens zo betekenisvol. Ze is minder bekend, omdat ze geen autobiografisch werk heeft geschreven. Haar persoonlijke archief is in de Jaren 40 geroofd door de Duitsers en ze is in 1942 tijdens de oorlog vermoord.

Julienne Doppenberg-Difukidi vervolgde het Vredessymposium en vertelde over haar eigen ervaringen in de Democratische Republiek Congo. Via haar stichting Tosangana traint zij in haar thuisland vrouwen en jongeren en daarbij leren zij over hun rechten, democratisering en vreedzaam samenleven. Hierbij probeert ze kennis over te dragen door er verschillende stakeholders bij te betrekken en het belang van lobby & advocacy te benadrukken.

Na de pauze vertelt Remco Bouma over zijn praktijkervaringen. Remco werkte twee jaar voor Peace Brigades International (PBI) in Colombia en vertelt hoe hij lokale vredesvrouwen bijstond. Olga bijvoorbeeld is een advocate in Colombia die in rechtszaken meisjes verdedigt die het slachtoffer zijn van seksueel geweld door oud-militairen. Door met Olga mee op pad te gaan kan zij haar werk blijven doen, ondanks de vele bedreigingen. Remco's levendige verhaal over het door geweld geteisterde Colombia maakt veel indruk.

Remco Bouma (PBI) vertelt over zijn vredeswerk in Colombia

PBI is een NGO die op geweldloze wijze lokale mensen en organisaties bijstaat. PBI is altijd onpartijdig in conflictgebieden ook om visa te kunnen krijgen. Daarnaast interenieert PBI nooit en is de primaire taak ondersteuning te geven aan lokale vredeswerkers.

Tot slotte vertelt Lotte Helder haar verhaal. Zij was via de organisatie SILBA verkiezingswaarnemer in Albanië en Macedonië. Door het electoraal proces te toetsen aan internationale standaarden houden ze de deze landen een spiegel voor, aldus Lotte. Op die manier hopen ze de democratische transitie verder door te kunnen zetten en te doen slagen.

Lotte vertelt over hoe ze zelf een verkiezingswaarnemingsmissie organiseerde in Albanië en wat daar allemaal bij komt kijken. De landen op de Balkan zitten nog steeds in een overgangsfase van dictaturen naar democratieën. Doordat deze landen nog in die overgangsfasen zitten, is het vertrouwen in de politiek bij vooral jongeren erg laag. Internationale waarnemers kunnen laten zien dat er steun is om het politieke klimaat in deze landen verder te verbeteren.

Na vele vragen vanuit het aanwezige publiek sluit de burgemeester van Utrecht, Jan van Zanen, het Vredessymposium af. Onder toezien oog van de aanwezigen huldigt hij de vier vredeswerkers en noemt hen een "grote inspiratie". Van Zanen moedigt iedereen aan hun voorbeeld te volgen en zich in te zetten voor een vreedzame samenleving waar ook ter wereld. Geïnspireerd keren de aanwezigen naar huis. Één van de aanwezigen zegt: "Ik wist niet eens dat je dit werk kon doen!" – Missie geslaagd!

Job Verest,
Vredesmissies zonder Wapens

VAN DE VOORZITTER

Toen wij op 12 November de jaarlijkse vrijwilligersdag vierden had ik het voorrecht een korte toespraak te mogen houden. We zaten aan tafel met 18 mensen en iedereen had zijn bijdrage geleverd dit jaar. Want wat is er weer veel gebeurd, en wat gaat er allemaal nog komen.

Ik liep de projecten langs en raakte ieders bijdrage daarin aan. Maar wat mij vooral opviel is dat ik opeens bij de ouderen hoorde. Ik stelde tevreden vast dat ik de gemiddelde leeftijd van alle vrijwilligers verhoogde in plaats van naar beneden bracht. Voor de statistici, de vereniging (inclusief de vrijwilligers van Pais) heeft nu 29 vrijwilligers waarvan 14 onder de 55 en daarvan nog 10 onder de 30.

Dat geeft hoop voor de toekomst. Onze aanwezigheid op het internet en social media wordt op dit moment geëvalueerd en er worden voorbereidingen getroffen om een voor jongeren aansprekende toegang tot Eirene NL te realiseren. En daarmee staat de deur wagenwijd open voor de toestroom van nog meer jongeren.

Maar wat moeten die jongeren dan gaan doen binnen Eirene NL? Eerst zich het gedachtegoed eigen maken en dat op een eigen en eigentijdse manier verwoorden. Daarnaast ontstond in Rotterdam tijdens de evaluatie van het Happy Bags project een geweldig plan. Behalve dat we erg blij waren dat het project uitermate geslaagd was, bleek dat het zonder de steun en expertise van Eirene nooit gelukt zou zijn en vanuit Eirene gaf ik aan hoe blij we zijn met de verrijking en verjonging in onze organisatie door de komst van Happy Bags. We spraken nog wat door over hoe dit nou verder kon gaan en het idee van een carrière in het vredeswerk werd opeens een thema. Jongeren willen graag projecten doen en daarvan iets leren. Vaak hebben zij de projectvaardigheden wel, maar om dat dan ook nog eens in een weerbarstige ngo-omgeving echt te doen is een ander verhaal. De meiden hadden daar erg veel van geleerd. Doordat ze nu allemaal een wat andere levensfase ingaan en wat minder tijd beschikbaar hebben wilden ze deze ervaring niet gewoon laten verlopen. Zou het niet mooi zijn om nieuwe jongeren deze ervaring ook op te laten doen? Waarbij de Happy Bags meiden de rol van mentor op zich nemen en jongeren met een goed idee voor een project onder hun begeleiding aan de slag kunnen. Het potje geld dat overbleef van het project, door meevallers in de fondsenwerving en zuinigheid in de besteding, wordt ingezet als startkapitaal voor dit soort projecten. Deze gaan dan lopen onder de vlag van Happy Bags, dat als merknaam binnen Eirene NL blijft bestaan. En zo beginnen de contouren van een ontwikkel-pad voor jongeren in het vredeswerk zichtbaar te worden. Kom eerst eens naar een Workshop over vrede, die we binnen het concept van de vredesacademie verder uitbouwen, ga dan eens op waarnemingsmissie met SILBA, doe een project met anderen in het Happy Bags logo en kijk dan maar eens verder wat je wilt en je kunt in het vredeswerk aan de slag. Dit is iets dat wij verder uit gaan werken en bouwen.

Verder zult u lezen in deze editie dat er een prachtige start is gemaakt met het opleiden tot gecertificeerd Geweldloze Communicatie Trainer in Tuzla, waarbij zelfs mensen uit Servië aangesloten zijn. Dit is de eerste opstap om het GC gedachtegoed op landelijke schaal in Bosnië in te gaan voeren. En onze bijeenkomst

op 20 september van Vredesmissies zonder Wapens met de inmiddels voor de 3e keer uitreiking van de medailles aan vredeshelden was ook prachtig. Dat dit op mijn verjaardag plaatsvond was een geweldig cadeau voor mij.

Met al deze beweging binnen Eirene NL en dan ook nog onze gesprekken met Pais over de toekomst ziet het bestaan van onze mooie vereniging er prachtig uit op dit moment.

Voor de kerst liggen er bij ons onder de kerstboom voor u allemaal geschenken klaar:
Doosjes menselijke warmte, Zakjes vol geduld, Liefde en respect in mooie papiertjes gehuld, wensen die in vervulling kunnen gaan, voor de een wat minder pijn, voor de ander minder geweld. Maar bovenal veel geluk en teVREDEnheid voor u allen.

Ik wens u goede kerstdagen en alle voorspoed voor 2018

Paul den Hartog
Voorzitter

‘Iets van actievoeren herleefde’ Eirene Vrijwilligersdag 2017

Dat ene moment in het jaar waarop de vrijwilligers van Eirene uit alle hoeken en gaten van Nederland bijeenkomen om even los van alle vredesactiviteiten met elkaar een dag door te brengen. Ieder jaar weer totaal anders van aard, met oude en nieuwe gezichten. Vorig jaar in verregend Rotterdam, dit jaar in een aanvankelijk even druilerig Deventer. In het havenkwartier van de oude hanzestad zetelt de grafisch vormgever van Eirene: Egbert Scheffer. Hij verzorgt zowel de opmaak van deze nieuwsbrief, alsmede de website eirene-nederland.org. Daarnaast is hij een begenadigd spuitbuskunstenaar. En het is juist dat aspect van Egbert die deze dag zou kleuren. Een dag dat zo grauw begon.

Onder een woud van paraplu's verzamelden de Eirene-medewerkers zich bij de ingang van het centraal station. Egbert, getooid met karakteristieke pet, leek op het punt te staan zijn gevolg, niet gehinderd door de regen, een enerverende stadswandeling door het oude centrum van Deventer voor te schotelen. Enigszins overvallen door deze hoge verwachtingen bij enkele van de Eireniers, kweet hij zich vol overgave van zijn taak en zo kwamen de bezoekers van alles te weten over de historie van de stad.

Zo leerden zij dat het pand waar ooit V&D in huisde, gebouwd werd in 1735. Dat je enkele malen per jaar over de hoofden kunt lopen in Deventer als gevolg van boekenmarkten en Dickens-feesten, al raadt Egbert dat laatste ten strengste af. Beter bezoek je zijn stad tijdens het Deventer Op Stelten-spektakel, want dan moet je de hele tijd omhoog kijken. Dat ging de meeste van zijn toehoorders boven de pet.

De Dickens-feesten overigens danken hun oorsprong aan de verzamelwoede van één van haar inwonsters, die werkelijk alles wat los en vast zat waar iets van Dickens aan kleefde bijeenbracht in één van de smalle straatjes van de binnenstad. Wij konden haar kennen als vrouw van de man die ooit uitgebreid op tv aan presentator Maxime Hartman liet zien wat hij voor een geweldige mand in zijn bezit had. Maar dat veel te uitvoerig deed in de ogen van Hartman, waarop hij steeds korter en bondiger zijn verhaal over moest doen. Tot hij alleen nog heel snel 'Mand!' mocht roepen. Ook Egbert bleek wel enige trekjes van breedsprakigheid te bezitten en al snel vroeg uw redacteur of hij de beschrijven van de pittoreske historische pandjes wilde terugbrengen tot 'pand'.

De stedentippel leidde het gezelschap via de IJssel naar het atelier waar een rijkgevlude dis op ons stond te wachten. Voorzitter Den Hartog sprak het gemêleerde gezelschap enkele warme woorden toe, verblijdde hen met een klein presentje in de vorm van een glazen sieraad die het licht in alle denkbare kleuren breekt als het in de zon gehouden wordt. Hij besloot zijn toespraak met het door hem bedachte thema van de middag: 'bewoonde vrede'. Waarmee hij wilde duidelijk maken dat een toestand van vrede niet het ontbreken is van negatieve elementen, maar juist een staat van zijn waarin wij (willen) leven, waarin wij (willen) wonen.

Dat zouden we mooi mee kunnen nemen naar het volgende programma-onderdeel: kunst maken met vrede als thema, met spuitbussen en sjablonen. Als Egbert immers niet vormgeeft of zelf kunstwerken maakt, geeft hij workshops Graffiti-Art. En daar werden de vrijwilligers ook aan blootgesteld. Verdeeld in zes groepjes werkten zij aan zes panelen, waar naar eigen inzicht kunstzinnige vredesassociaties op konden worden aangebracht met talloze spuitbussen. Getooid in groene overalls spotten zij dat het een aard had over de zorgvuldig door hun uitgesneden papiersculpturen. Het leverde een bontgekleurd zesluik op, waarbij enthousiasme, eigenwijsheid, kleurenblindheid, fanatisme en vredelievendheid streden om voorrang. Eén deelnemer liet zich na afloop ontvallen dat in hem 'iets van actievoeren herleefde'.

Bij de voltooiing van het kunstwerk, keken 14 neuzen gelukkig dezelfde kant op en werd er stiekem gedroomd van exposities in het Louvre of het Rijks. Tot die tijd pronkt het Eirene Vrijwilligers- Vredeswerk in het Vredesmuseum in Gouda.

Gaat dat zien.

Groepsfoto:

Achterste rij (vlnr): Egbert Scheffer, Henk van Apeldoorn, Jennifer Pampolina, Job Verest, Leon Polman, Paul den Hartog, Cas Jansen, Pim van den Bosch
 Voorste rij (vlnr): Dejan Savic, Benno Houweling, Marjo den Hartog, Harry Schram, Anke van den Bosch, Ted Strop-von Meijenfeldt

Even voorstellen

Mijn naam is Dejan Savic en ik ben in 1974 uit Servië naar Nederland gekomen. Mijn carrière is begonnen bij het Amstel hotel in Amsterdam, om na omzwervingen directeur te worden van het Landgoed Hotel Huis te Eerbeek. Na vijf jaar ben ik managementtrainingen gaan verzorgen voor een grote Amerikaanse bank. Tijdens deze trainingen heb ik ook coaching trajecten verzorgd voor personen die vast kwamen te zitten in hun werk of privé. Na kennis gemaakt te hebben met Paul den Hartog, kreeg mijn carrière pad weer een extra afslag. Gezamenlijk zijn we voor Eirene naar Bosnië geweest, hij om een training te verzorgen, ik om te tolken. Deze samenwerking verliep zo vlekkeloos dat ik besloten heb om mij meer te gaan inzetten voor Eirene. Na een tweede reis dit jaar en enkele brainstormsessies waren we eruit. Ik zal me voortaan inzetten als fundraiser voor Eirene om financiële middelen binnen te halen zodat de mooie projecten voortgang kunnen hebben. Mocht u vragen of suggesties hebben, dan hoor ik die heel graag. Dit kan per mail: info@eirene-nederland.org

Dejan Savic

Jennifer Pampolina is een nieuwkomeling in Nederland en nieuwe vrijwilliger voor Eirene. Ze komt oorspronkelijk uit Los Angeles, Californië en woonde in het Engelse Nottingham, waar ze net haar master Public International Law aan de Universiteit heeft afgerond. Daarnaast heeft ze haar bachelordiploma behaald aan de Universiteit van California, San Diego in Politieke Wetenschappen en Internationale Betrekkingen. Ze was al lang geïnteresseerd in het werken op het gebied van vrede en conflicten en heeft stages afgerond in vredesonderzoek en beleidsbeïnvloedingswerk bij verschillende NGO's, waaronder het Joan B. Kroc Institute for Peace and Justice (San Diego, CA), International Visitors Council of Los Angeles, World Future Council (Hamburg, Duitsland) en Human Rights Law Centre (Nottingham, Groot Brittannië). Ze houdt ook van reizen en het ervaren van nieuwe culturen. Buiten haar thuisland woonde ze in Turkije, Italië, Duitsland en het Verenigd Koninkrijk en is erg verheugd om nu in Nederland te wonen. Momenteel is ze op zoek naar professionele kansen op het gebied van vrede en conflict.

Hi allemaal!

Ik ben Job, een 23-jarige masterstudent Internationale Betrekkingen aan de Universiteit van Leiden. Zoals vele medestudenten ben ik deze master begonnen om mij later in te kunnen zetten voor een nog betere wereld. Het nastreven van vrede is hierbij een kernpunt. Ik geloof dat hierin een grote rol is weggelegd voor de dialoog waardoor begrip tussen uiteenlopende culturen, volken, en groeperingen kan ontstaan. Zowel ter preventie, als tijdens en na een conflict, is het belangrijk dat dit gesprek wordt aangegaan, zodat desbetreffende personen, of groeperingen, ook het andere verhaal, gevoed met een andere context, kunnen begrijpen. Mede hierdoor heb ik mij aangesloten bij Eirene NL, waar ik al heb mee geholpen met de PR van de coalitie Vredesmissies zonder Wapens, en het bijbehorende Vredessymposium in Utrecht van afgelopen september. Dit was een groot succes met interessante praktijkverhalen van vredeshelden. Ik hoop in de toekomst mijn steentje bij te blijven kunnen dragen voor Eirene NL, en dit soort evenementen, om het vredeswerk in Nederland verder op de kaart te zetten!

Reis verslag van Tuzla

Training geweldloze communicatie in Tuzla Bosnië
Op 3 november hebben Susana Rush en Dejan Savic een reis ondernomen naar Tuzla in Bosnië om daar een training geweldloze communicatie (GC) te verzorgen. Susana in de rol van trainer en Dejan als tolk.
In Tuzla is een groep van twaalf vrouwen en één man al enkele jaren bezig gecertificeerd te raken om de training GC te kunnen geven. Door de afwezigheid van financiële middelen is het voor deze groep niet mogelijk om naar het buitenland af te reizen en de trainingen daar bij te wonen. Ze zijn op eigen vindingrijkheid en van hun enorme inzet afhankelijk om dit in Bosnië zelf gedaan te krijgen.

Door de ontmoeting met Paul den Hartog en zijn oog voor de moeilijke situatie waar deze groep zich in bevindt, is het idee geboren om vanuit Nederland een aantal trainers te laten afreizen naar Bosnië om deze groep bij te scholen. Paul heeft Susana bereid gevonden om haar eigen werk voor een lang weekend te onderbreken en samen met Dejan naar Bosnië af te reizen.

Na aangekomen te zijn in het hotel en een snel diner, vond de ontmoeting plaats met de deelnemers in het gebouw van Amica Educa, een partner die de ruimte en andere faciliteiten ter beschikking stelt. De deelnemers zijn vooral werkzaam in het onderwijs of als psychotherapeut/ pedagoog.

Er werd begonnen met enkele oefeningen om elkaar beter te leren kennen. De volgende dag werd er intensief getraind onder leiding van Susana. Er werden diverse onderwerpen uit het NVC (Non violent Communication) programma behandeld.

Een belangrijke reden waarom Susana naar Bosnië is gegaan is om de deelnemers feedback te geven over hun eigen trainingen. Twee van de deelnemers hebben zelfstandig een training gegeven en kregen daarop feedback van Susana. Het waren zeer krachtige workshops.

Eén van de deelnemsters, Yvona, heeft bijvoorbeeld al meer dan honderd trainingen zelfstandig gegeven, maar

door het ontbreken van feedback van gecertificeerde trainers heeft zij het felbegeerde certificaat nog niet in haar bezit. Door de feedback van Susana en andere trainers die via Eirene naar Bosnië zullen afreizen, hopen de deelnemers dit zo snel mogelijk te behalen.

Met het felbegeerde certificaat kunnen zij in Bosnië trainingen gaan verzorgen op scholen, bij organisaties en bedrijven met het doel dat mensen daar geweldloos met elkaar omgaan en onderlinge problemen op een vreedzame manier oplossen. In een land als Bosnië is deze manier van communiceren door de vele conflicten niet meer gebruikelijk. Volwassenen hebben soms verschrikkelijke dingen meegemaakt en zijn veelal niet in staat om dit te verwerken. Dat uit zich ten eerste in de gezinssituatie waar kinderen de manier van communiceren van hun ouders overnemen.

Susana heeft in haar werkkring van GC trainers al andere trainers bereid gevonden om ook naar Bosnië af te reizen. Eirene zal zich inzetten om de benodigde middelen bij elkaar te krijgen. Voor dit programma zal Dejan de fondswerving gaan doen. Mocht u suggesties of ideeën hebben dan zijn deze zeer welkom.

Wilt u meer weten over Geweldloze Communicatie, kijk dan even op <http://www.communicatiezin.nl/>

EIRENE™

DONEER EENVOUDIG ONLINE VIA: WWW.EIRENE-NEDERLAND.ORG

Colofon

Vanuit een principe van actieve geweldloosheid ondersteunt EIRENE op het noordelijk en zuidelijk halfrond initiatieven, die zich voor geweldloze conflictoplossing en een duurzame en rechtvaardige ontwikkeling inzetten.

EIRENE Nederland is onderdeel van EIRENE Internationaal.

IBAN: NL29INGB0001856660
t.n.v. EIRENE Nederland te Bilthoven
(giften zijn aftrekbaar van de belasting)

Postadres: Schimmelpenninckkade 30
3813AE Amersfoort
Telefoon: 06 - 23 21 26 39
Email: info@eirene-nederland.org

Website: eirene-nederland.org
Facebook: facebook.com/EireneNL
Twitter: [@EireneNL](https://twitter.com/EireneNL)
You Tube: youtube.com/user/EireneNL

EIRENE-nieuws verschijnt 4x per jaar

Redactie: Leon Polman en Marieke Wegman
Lay-out: Egbert Scheffer (egbertegd.nl)

Scan de QR-code
met je smartphone